

Riktlinje

Avseende visseblåsning

Herrljunga
kommun

Dokumentinformation

Diarienummer:	KS-2024-00276
Fastställt:	Kommunstyrelsen 2022-08-22 § 108
Senast reviderad:	Kommunstyrelsen 2022-08-22 § 108
Giltig till:	Tills vidare
Dokumentansvarig:	Säkerhetschef

Innehållsförteckning

1. Syfte och mål.....	4
2. Roller och ansvar	4
3. Vem kan visselblåsa?	4
4. Skydd vid visselblåsning	4
4.1 Skydd i form av ansvarsfrihet	4
4.2 Skydd mot hindrande åtgärder och repressalier.....	4
4.3 Skyddad personkrets	5
5. Vad ska rapporteras?	5
6. Kommunens visselblåsarfunktion.....	5
7. Visselblåsning till annan extern myndighet	6
8. Meddelarfrihet och anskaffarfrihet.....	7

1. Syfte och mål

Syftet med denna riktlinje är att organisationens anställda och övriga intressenter ska känna sig trygga med att rapportera missförhållanden och andra allvarliga händelser utan rädsla för repressalier eller andra negativa konsekvenser. Syftet med riktlinjen är också att säkerställa att rapporterna hanteras enligt kommunens bestämda rutiner så att visselblåsaren vet att rapporterna tas på allvar och hanteras konfidentiellt.

Målsättningen är att eventuella missförhållanden inom kommunen upptäcks i ett tidigt skede.

2. Roller och ansvar

Kommundirektör har det övergripande ansvaret att driva och övervaka lösningen för visselblåsning och utser interna mottagare/utredare av inkomna rapporter från upphandlad leverantör.

Övergripande statistik rapporteras regelbundet till kommunstyrelsen av kommundirektören eller av denne utsedd person.

3. Vem kan visselblåsa?

Den som i ett arbetsrelaterat sammanhang har fått del av eller inhämtat information om missförhållanden och som tillhör någon eller några av följande personkategorier hos verksamheten:

- arbetstagare,
- personer som gör en förfrågan om eller söker arbete,
- personer som söker eller utför volontärarbete,
- personer som söker eller fullgör praktik,
- personer som annars står till förfogande för att utföra eller utför arbete under verksamhetens kontroll och ledning,
- egenföretagare som söker eller utför uppdrag,
- personer som står till förfogande för att ingå eller ingår i verksamhetens förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, eller
- personer som har tillhört någon av personkategorierna ovan och har fått del av eller inhämtat informationen under tiden i verksamheten.

4. Skydd vid visselblåsning

4.1 Skydd i form av ansvarsfrihet

En rapportering person kan inte göras ansvarig för att ha åsidosatt tystnadsplikt om det fanns skälig anledning att anta att rapportering var nödvändig för att avslöja missförhållandet. Att visselblåsaren inte får hållas ansvarig innebär ett skydd mot rättsligt ansvar, till exempel får inte personen dömas till fängelse eller åläggas ersättningskyldighet.

4.2 Skydd mot hindrande åtgärder och repressalier

Personer är skyddade mot hot om bestraffning vid rapportering och ingen i verksamheten får försvåra rapportering, till exempel genom att inte lämna information om hur rapportering sker.

Ingen i verksamheten får heller vidta repressalier på grund av att rapportering skett. En repressalie är en direkt eller indirekt åtgärd som vidtas eller inte vidtas och som ger upphov eller kan ge upphov till skada eller men för den rapporterade personen. Som exempel kan en repressalie vara avstängning, permittering, uppsägning, ändrade arbetsuppgifter, lönesänkning, trakasserier eller diskriminering.

4.3 Skyddad personkrets

Skyddet gäller för:

- en rapporterad person (enligt avsnitt 3 ovan),
- någon hos verksamheten som bistår den rapporterade personen vid rapporteringen, såsom en förtroendevald eller ett skyddsombud,
- någon hos verksamheten som har koppling till den rapporterade personen, såsom en anhörig eller kollega, och
- en juridisk person som den rapporterade personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till.

5. Vad ska rapporteras?

Visselblåsartjänsten ska användas för att rapportera information kring missförhållanden som rör organisationens vitala intressen, individers liv eller hälsa eller missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att det kommer fram.

Det behöver inte finnas bevis för missförhållandet utan det räcker med att visselblåsaren är i god tro kring sina farhågor. Det är dock inte tillåtet att ljuga eller medvetet lämna falsk information.

Information som enbart rör visselblåsarens personliga arbetssituation såsom missnöje gällande lön eller liknande utgör i regel inte ett visselblåsfall.

6. Kommunens visselblåsarfunktion

Visselblåsare har möjlighet att lämna in sin rapport via:

Mail: <https://whistle.gnister.com/herrljungakommun/sv-SE>

Telefon: 036-330 07 40

För att säkerställa visselblåsarens anonymitet – tänk på följande:

- Skriv av länken ovan och skriv in den i en extern webbläsare.
- Använd inte kommunens datorer eller nätverk.

Kommunens upphandlade visselblåsarfunktion ger personer möjlighet att skriftligen lämna rapporten via en säker och anonym molntjänst som tillhandahålls av en oberoende tredje part. Det finns även möjlighet att lämna sin rapport via telefon eller genom att boka ett fysiskt möte för den som önskar. De olika alternativen och mer information om dessa finns att hitta via länken ovan.

Oavsett om visselblåsare som använder webbformuläret vill vara anonym eller inte får visselblåsaren ett anonymt ID och lösenord som kan användas för att hålla kontakten och få återkoppling från den som utreder rapporten.

Visselblåsare som rapporterar via telefonnumret eller fysiskt möte kommer endast att bli kontaktad för ytterligare information och återkoppling om hen väljer att lämna kontaktuppgifter.

Rapporterna tas emot av jurister hos upphandlad leverantör och hanteras enligt följande:

1. Leverantör tar emot ärendet via visselblåsarfunktionen, alternativt via telefon eller fysiskt möte.
2. Återkoppling till visselblåsaren från leverantören om mottagen rapport sker inom sju dagar (om inte den rapporterade personen har av sagt sig bekräftelse eller leverantören har anledning att anta att en bekräftelse skulle avslöja personens identitet).
3. Leverantören påbörjar en bedömning av rapporten – är det ett visselblåsfall? Är det inte ett visselblåsfall får kommunen inte tillgång till rapporten. Vid behov efterfrågas ytterligare information från visselblåsaren i de fall det är möjligt.
4. Om det är lämpligt kan leverantören bjuda in kommunens säkerhetschef och/eller kommundirektör eller någon som dessa personer utser för att delta i handläggningen av aktuellt visselblåsningssärende.
5. Leverantören bedömer och motiverar om ärendet är ett visselblåsfall eller inte.
6. Återkoppling sker till visselblåsaren.
7. Fortsatt utredning, antingen av leverantören eller av kommunens säkerhetschef, kommundirektör eller någon som dessa personer utser, av ärenden som bedöms som visselblåsningar. Utredaren upprättar åtgärdsförslag och preventiva åtgärder för att förebygga liknande händelser. Vid misstanke om brott ska polisanmälan göras.
8. Återkoppling sker till visselblåsare även efter fortsatt utredning.
9. När ärendet är avslutat schemaläggs det för radering i systemet enligt aktuell lagstiftning.
10. Visselblåsarärenden kommer dokumenteras i kommunens ärendehanteringssystem som en allmän handling.

7. Visselblåsning till annan extern myndighet

Skyddet som finns beskrivet enligt ovan gäller även för visselblåsning som sker till en extern myndighet. De myndigheter som regeringen utsett har egna externa rapporteringskanaler och förfaranden för att ta emot, följa upp och lämna återkoppling på rapporter inom vardera myndighets ansvarsområde, och kommunen har ingen koppling till sådana rapporteringskanaler. Mer information om vad extern rapportering innebär och vilken myndighet du ska vända dig till inom Sverige finns i Förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Du kan även

lämna din rapport till EU:s institutioner, organ eller byråer om rapporten rör unionsrätt. Mer information om tillvägagångssättet finns hos respektive myndighet och EU-organ.

8. Meddelarfrihet och anskaffarfrihet

Den här riktlinjen eller kommunens interna rapporteringskanal inskränker inte tryck- och yttrandefriheten och vi vill därför informera om meddelarfriheten och anskaffarfriheten.

Meddelarfriheten följer av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen och innebär rätt att lämna uppgifter till massmedia för publicering. Anskaffarfriheten innebär att var och en har rätt att anskaffa uppgifter avsedda för publicering i ett massmedium som omfattas av grundlagarna.

En rapporterande person har samma skydd vid offentliggörande av information som vid intern rapportering och extern rapportering, förutsatt att personen först rapporterat externt eller att situationen innebär fara för liv, hälsa, säkerhet eller risk för omfattande skada i miljön.